

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RSTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

ASOSIY SHARQ TILI
(MALAY TILI)
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

200 000 – San'at va gumanitar fanlar
300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq
1000000 – Xizmatkar

220 000 - San'at va gumanitar fanar

230 000 – Tillar

310 000 – Ijtimoiy va hulq atvorga mansub fanlar

320 000 – Jurnalistika va axborot

410 000 – Biznes va boshqaruv

1010 000 – Xizmat ko'rsatish sohasi
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bilan)

60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (mumtoz sharq tillari)

60230200 – Tarjima nazarriyasi va amaliyoti (sharq tillari bo'yicha)

60220300 – Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha)

60220500 – Falsafa (sharq falsafasi va madaniyati)

60411800 – Xorijiy mammalakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha)

60310700 – Siyosatshunoslik

60320100 – Jurnalistika: xalqaro jurnalistika (sharq tillari bilan)

61010300 – Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha (sharq tillari bilan))

61010500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (sharq tillari bo'yicha)

60230300 – Matnshunoslik (sharq tillari bo'yicha manbashunoslik (sharq tillari bo'yicha

	8. T.Z. Toshpulatova – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Janubiy va Janubiy Sharqiy Osiyo tillari” kafedrasi o’qituvchisi
	9. U.U.Muxibova – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti “Janubiy va Janubiy Sharqiy Osiyo tillari” kafedrasi professori, f.f.d. H.K.Turdiyeva – Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o’zbek tili va adabiyoti universiteti, “Sharq tillari” kafedrasi o’qituvchisi.

Murad
Murodov

5.	Kreditlarni olish uchun tabalabardan fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarini o'zlashtirish, darslar vaqtida aktiv bo'lish, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshirilqarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishlari topshirish talab etildi.
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Nik Safiah Karim, Farid M.Onn, Hashim Hajji Musa, Abdul Hamid Mahmood. Tatabahasa Dewan (edisi ketiga) Kuala-Lumpur, 2013. T.B. Дорофеева, Е.С. Кукушкина. Учебник малайского языка. МГУ, Москва 2006. Othman Sulaiman. Malay for everyone, Kuala-Lumpur 2017. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Mirziyoyev Sh.M. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlарини та'minlash – yurt taraqiyoti va xalq farovonligining garovi" – T., "O'zbekiston" – 2017, 48 bet. Mirziyoyev Sh.M. "Buyuk kelajaginiini mard va oljanob xalqimiz bilan quramiz" – T., "O'zbekiston" – 2017, 488 bet. Sistem Ejaan Baharu Bahasa Melayu (melalui latihan): Abdul Hamid Mahmood. Universiti Pendidikan Sultan Universiti, Tajong Malim, 2014 Napisah Muhammad. Kata Adjektif. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur 2013. Abdul Rahman Abu Naim. Binaan Ayat. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala- Lumpur 2013. 9. http://tatabahasabm.tripod.com 10. https://sites.google.com
7.	<p>O'quv dasturi "Janubiy va Janubiy Sharqiy Osiyo tillari" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil "<u>27</u>" <u>avgust</u> dagi "<u>1</u>" -sonli bayonnomasi bilan ma'qillangan.</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat shargshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil "<u>28</u>" <u>avgust</u> dagi "<u>1</u>" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>

<p>Kreditlarni olish</p> <p>Kreditlarni olish uchun tabalabardan fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarini o'zlashtirish, darslar vaqtida aktiv bo'lish, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshirilqarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishlari topshirish talab etildi.</p>	<table border="1"> <tr> <td>Fan/modul kodи</td><td>O'quv yili</td><td>Semestr</td><td>ECTS - Kreditlar</td></tr> <tr> <td>ST174</td><td>2021-2022</td><td>1,2,3,4,5,6,7,8</td><td>8,10,10,10,10,10,10,6</td></tr> <tr> <td></td><td>2022-2023</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td>2023-2024</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td>2024-2025</td><td></td><td></td></tr> </table>	Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	ST174	2021-2022	1,2,3,4,5,6,7,8	8,10,10,10,10,10,10,6		2022-2023				2023-2024				2024-2025		
Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar																		
ST174	2021-2022	1,2,3,4,5,6,7,8	8,10,10,10,10,10,10,6																		
	2022-2023																				
	2023-2024																				
	2024-2025																				
<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Nik Safiah Karim, Farid M.Onn, Hashim Hajji Musa, Abdul Hamid Mahmood. Tatabahasa Dewan (edisi ketiga) Kuala-Lumpur, 2013. T.B. Дорофеева, Е.С. Кукушкина. Учебник малайского языка. МГУ, Москва 2006. Othman Sulaiman. Malay for everyone, Kuala-Lumpur 2017. 	<table border="1"> <tr> <td>Fan/modul turi</td> <td>Ta'lim tili</td> <td>Haftadagi dars soatlari</td> </tr> <tr> <td>Majburiy</td> <td>O'zbek</td> <td>8,10,10,10,10,10,10,6</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	Majburiy	O'zbek	8,10,10,10,10,10,10,6														
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari																			
Majburiy	O'zbek	8,10,10,10,10,10,10,6																			
<p>Asosiy sharq tili (malay tili)</p>	<table border="1"> <tr> <td>Fanning nomi</td> <td>Auditoriya mashg'ulotlari</td> <td>Jami yuklama (soat)</td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>(soat)</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari	Jami yuklama (soat)	1.	(soat)															
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari	Jami yuklama (soat)																			
1.	(soat)																				
<p>Asosiy sharq tili (malay tili)</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>Mustaqil ta'lim (soat)</td> <td>Jami yuklama (soat)</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)																	
	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)																			

I. Fanning mazmuni

- Fanni o'qitishdandan maqsad – malay tilini o'qitishda fonetik, leksiks, grammatic xususiyatlari xususida ta'lim yo'naliishi profiliga mos ravishda bilim, ko'nikma va malakanasi shakllantirish, talabalarga hozirgi kunda turli hayot doirlarida qo'llanilayotgan zamonaviy malay tilining o'g'zaki va yozma shaklini erkin qo'llay olish, muloqot olib borish ko'nikmlarini shakllantirish bo'llib, 4 yil davomida talaba faol qariyb 5000 ta so'z boyligiga ega bo'lishidir.
- Malay tilini o'qitishdagi vazifalar:
- Malay tilida og'zaki dialogik va monologik nutqni tushunish;
 - Malay tilida yozma matnlarni o'qish va tushunish;
 - Ona tili va malay tilida olib borilayotgan ikki yoqlama suhbat jarayonini sinxron tarjima qilish;
 - Ma'lumotlar, ma'ruba va nutqlarni ona tilidan malay tiliga va malay tilidan ona tiliga sinxron va og'zaki tarjima qilish;
 - Ona tilidan malay tiliga va malay tilidan ona tiliga yozma tarjima qilish ko'nikmlarini shakllantirishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruba mashg'ulotlari)

- II.I. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**
- Fanning asosiy predmeti – bu malay tilining adabiy shaklini o'rganishni nazarida tutadi. Yuqori kurslarda so'zlashuv tiliga xos fonetik va grammatic tarkibotlar ham o'rgatilishi ko'zda tutildi.
 - Fanning nazariy bo'limlari:

Malay tilini o'rganishga kirish	Filologiya, tarix, iqtisod, sotsiologiya, falsafa kabi sohalar bo'yicha Fonetika
Grammatika (morphologiya va sintaksis)	tayanch va ixtisoslashgan bilimlarga ega bo'lish va kasbiy faoliyatida foydalana olish; tafakkur madaniyatiga ega bo'lish, fikrlarini mazkur biimlaridan kelib chiqib, ona tili, o'rganilgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki shaklda mantiqan to'g'ri shakllantira olish qobiliyatiga ega bo'lish;
Leksika, terminologiya va frazeologiya;	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Stilistika.	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
v) Fanning amaliy qismi mavzulari:	Ixtisosligiga oid atamalarni bilish; Kasbiy va ijtimoiy mazmundagi matnlarni tayyorlash va tahrir etish malakasiga ega bo'lish;
Perkenalan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Tentang diri (biadata)	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Ciri-ciri Fisikal	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Keluarga	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Kegiatan sehari-hari	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Kegemaran (hobi)	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Komunikasi	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Kenderaan	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Jual beli	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Musim dan kalender	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Pekerjaan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Kemudahan awam	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Hiburan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Pelancongan	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Alat media komunikasi	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Tahap pendidikan di Malaysia	Ona tili, o'ganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki muloqot olib borish malakasiga ega bo'lish;
Budaya	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Teknologi	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Tempat pelancongan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Kegiatan pelancongan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Legenda tempat pelancongan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Persekutuan tempat pelancongan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Kegiatan sekolah	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Pekerjaan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Pendidikan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Profil	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Interaksi sosial	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Persikataraan	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Persekitaran kita	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Alam sekitar	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Budaya	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Cerita rakyat	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;
Gaya hidup	Turli mulabazalarni mantiqan amaliy talhil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish;

4.	Ta'lim texnologiyalari va metodlari
• Elektron ma'ruzalar	
• Case-study mashg'uloti	
• Seminarlar (mantiqiy fikrash, tezkor savol-javoblar)	
• Master mind mashg'uloti	
• PPT taqdimot	
• Individual loyihalar	
• Jamoa bo'llib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar	

	<p>talabalarning darsda olgan bilmularini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlanadir. Vazifalarini tekshirish va baholash amaliy mashg'ulot va ma'ruza darslarni olib boruvchi o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.</p>
Mustaqil ta'lim uchun tavsya ettiladigan mavzular:	
1. Malayziya va O'zbekiston o'rtaorigi o'zari munosabatlari. PPT.	
2. Malayziya sayohlar nigozida. PPT.	
3. Pelancongan di Malaysia. PPT.	
4. Peta negara Malaysia. PPT.	
5. Lagu Nasional Negara Malaysia (negaraku). PPT.	
6. Masaikan Malaysia. PPT.	
7. Bahasa daerah. PPT.	
8. Pendidikan di Malaysia. PPT.	
9. Seni dan budaya Malaysia. PPT.	
10. Bahagian badan/anatomni manusia. PPT	
11. Penyair-penyair terkenal di Malaysia. PPT.	
12. Anak jalanan. PPT.	
13. Keluarga Malaysia. PPT.	
14. Kota Melaka. PPT.	
15. Selamat datang di Malaysia. PPT.	
16. Sejarah Malaysia. PPT.	
17. Gunung Kinabalu. PPT.	
18. Menara kembar. PPT.	
19. Sarawak dan Sabah. PPT.	
20. Toleransi beragama di Malaysia. PPT.	
Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan PPT taqdimot qilish talab etiladi.	
3. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)	
Umummadanli kompetensiyalar	
<ul style="list-style-type: none"> Ijtimoiy ahamiyatga ega muammo va jarayonlarni ilmiy tahlil etish qobiliyatiga ega bo'lish; Sharq mamlakattarini o'rganish bilan bog'liq kasbiy va ijtimoiy faoliyatining turli sohalarida gumanitar, ijtimoiy, iqtisodiy, tarixiy, filologik fan metodlaridan amaliyotda foydalanimishi bilish; Filologiya, tarix, iqtisod, sotsiologiya, falsafa kabi sohalar bo'yicha 	

	<ul style="list-style-type: none"> Kitar semula Biografi penulis Rangkaiat sosial Kebudayaan dan adat istiadat Mitos Kesihatan Politik Cerita pendek Teknologi ramah lingkungan Penggunaan media sosial Peperiksaan kebangsaan Mengetahui sejarah Pencapaian melalui sukan Ulasan filem dan buku Kemudahan awam Masalah (isu-isu) sosial remaja Fenomena semula jadi
Fanning darajalari:	
Boshlang'ich daraja (boshlang'ich daraja I, II) – birinchli bosqich O'rta daraja (boshlang'ich o'rta daraja, o'rta daraja I) – ikkinchli bosqich O'rta yuqori daraja (o'rta daraja II, o'rta-yuqori daraja) – uchinchli bosqich Yuqori daraja (yuqori daraja I, II) – to'rnichli bosqich	
Birinchli bosqich	
1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:	
Birinchli bosqichda malay tili haqida dastlabki bilimlar berilishdan boshlanib, talabalar o'rganilgan o'quv va kundalik hayorga oid mavzular doirasida nutq faoliyatini shakllantirish asoslarini yaratish uchun zarur bo'lgan fonetika, grammatika, leksika (1-semestr davomida – 700 ta so'z, 2-semestr davomida 800 ta so'z, yil davomida 1500 ta so'z o'zlashtiriladi) va minimal bilimga ega bo'lishadi.	
Birinchli bosqichda malay tilini mukammal o'rganishning fonetik, grammatik va leksik neqizlariga asos solinadi.	
Birinchli bosqich yakunida talabalar tovush hamda tovush birikmlarining to'g'ri talaffuzi, ohangi, yozuv va transkripsiya tizimi qoidalarini egallab: – barcha o'tilgan matnlarni, shuningdet, tanish leksik va grammatic qoidalar asosida tuzilgan notanish matnlarni fonetik nuqtai nazaridan to'g'ri va ravon o'qish; – o'tilgan mavzular bo'yicha savollarga javob berish;	

<ul style="list-style-type: none"> - o'tilgan mavzular bo'yicha o'qituvchi hamda o'rtoqlari bilan suhbatlasha olish; - tanish leksik va grammatic qoidalar asosida tuzilgan ayrim jumlalar, katta bo'lmagan hajmdagi o'zaro bog'liq matnlarni ona tilidan malay tiliga va malay tilidan ona tiliga yozma va og'zaki tarjima qilishni bilislariz arur. Birinchi bosqich yakunida talaba tahlilini tili o'rgangan mamlakatda davom ettira olishi uchun, eng sodda grammatic va leksik ma'lumotlarni o'rgangan bo'lishi va ulardan foydalana olishi kerak. <p>◻ O'qish:</p> <p>Talaffuzning ortoepik qoidalar, so'z va iboralarning bir tekis, ravon o'qish me'yorlari, sintagma tarkibidagi so'zlarining qo'shib o'qilishiga rivoja qilgan holda ovoz chiqarib o'qishni bilishi.</p> <p>Kengaytirilgan sintagmalarни qo'shib talaffuz etish; so'roq gaplar ohangini bilish; gap bo'laklari orasida pauzalar qilish; muntoz poezyyaning she'riy ohangi haqida tasavvurga ega bo'lishi.</p> <p>O'qish mahorati va ko'nikmalarni egallashning o'rtacha ko'resatkichi matnni to'liq va aniq tushunish, tovushlarni to'g'ri talaffuz etish, sintagmalar o'tasida pauzalarni to'g'ri qo'yish, so'zlarining ritmik joylashganligi qoidasiga riyoq qilishdan iborat.</p> <p>O'qish mahorati va ko'nikmalari darjasini aniqlash uchun 0,5-0,7 bet hajmdagi matnlar beriladi. O'qish muddati – 20-25 daqiqa. Bu vaqt mobaynida talaba matnni o'qishi, uning mazmunini gapirib berishga tayyorlanishi yoki matn Yuzasidan savollarga javob berishi kerak.</p> <p>O'qish tezligi: 1 daqiqada 60-70 ta so'z. Bu bosqichda talabaning sodda matnlarni jadal o'qish ko'nikmalari belgilanadi.</p> <p>◆ Tinglash:</p> <p>Suhbatoshining tanish leksik-grammatik material asosida tuzilgan suhabatini tushunish.</p> <p>Malay tili materiali asosida tuzilgan katta bo'lmagan xabarlarini tushunish.</p> <p>O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi audiomatlarni (ko'rnmasdan) tushunish.</p> <p>Tinglash mahorati va ko'nikmalarni egallashning o'rtacha ko'rsatkichi audiomatnni to'liq va aniq tushunishidan iborat.</p> <p>Tinglash mahorati va ko'nikmalarni egallashning o'rtacha ko'rsatkichi audiomatlnar bir yoki ikki marta ko'rnmasdan eshitishiga beriladi. hajmdagi audiomatlnar mazmunini tushunganligi, matn yuzasidan savol-javob qilish orqali aniqlanadi.</p> <p>Gapirish:</p> <p><i>Monologik nutq</i></p> <p>O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi o'qilgan yoki eshitilgan maxsus matnlarni mazmunini gapirib berish.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Malay tilining so'zlashuv til elementlari mavjud o'rtacha qiyinlikdagi matnlarni o'qish va tarjima qilish; - Malay tilining so'zlashuv til elementlari mavjud adabiy tildagi og'zaki nutqni tushunish; - Malay tili egalari bilan suhbat olib borish malakalariga ega bo'lishi kerak. <p>2. Nazariy qism</p> <ul style="list-style-type: none"> - Malay tili amaliy grammaticasi, leksikasi, semantikasi va stilistikasi bo'yicha barcha ma'lumotlarni umumlashtirish va qaytarish; - Malay tili so'z boyligining boshqqa tillar bilan leksik tafovutlari; - Malay tili so'zlashuv tilining ayrim fonetik va grammatic xususiyatlari. <p>3. Matnlarning mavzusi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Malayziyning maishiy hayoti, madaniyati va urf-odatlari. Malayziya madaniyati tarixi. - Matbuot materiallari asosida dunyoda, shaxq mamlakatlarida, Malayziyada va O'zbekistonda ro'y berayotgan siyosiy voqealar sharni. - Badiiy adabiyot va folklor: Malayziya adiblarning prozaik va dramaturgik asarlari, malay tilidagi so'zlashuv tili usubidagi folklor matnlari. <p>Umumiy so'z boyligi hajmi: 5000 ta.</p>
---	---

<p>IV. Mustaqil ta'llimi tashkil etishning shakli</p> <p>Talaba Asosiy shaxq tili (malay tili) fanidan mustaqil ta'llimi tashkil etishda quyidagi shakkilardan foydalananish tavsiya etiladi va joriy nazorat sifatida baholanadi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uy vazifalari (mashqlar, matnlarni tarjima qilish, yangi so'z va iboralarini yodlash, savollarga javob berish va b.)ni bajarish; - fanning ayrim mavzularini o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish, o'quv manbalari bilan ishlash; - ma'lum mavzu bo'yicha PPT taqdimot tayyorlash; - badiiy asarlari ustida ishlash; - test, munozaralari savollar va tophshiriqlar tayyorlash; - ilmiy maqola, tezislar va ma'ruzalar tayyorlash; - kurs ishimi bajarish; - bitiruv malakaviy ishi uchun materiallarni to'plash va boshqalar. <p>Uyga berilgan vazifalarni bajarish, yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, internet tarmoqlaridan foydalanim ma'lumotlar to'plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalananib ilmiy maqola (tezis) va ma'ruzalar tayyorlash kabilar</p>

<p>so'zlashuv tiliga xos uslublar, stilistik sinonimiya.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Malay tilidagi ot, sifat, fe'l so'z turkumlariga kiruvchi ayrim ko'p ma'noli so'zlar semantikasi. - Malay tilidagi frazeologik birliliklarning asosiy turlari: ismiy va fe'il y frazeologizmlar, frazeologizm-gaplar, maqol va matallar. So'zlashuv, matbuot, rasmiy hujjatlар va epistolalar (maktablargacha xos) uslubdagi ayrim nutq qoliplari. - Malay tilining turdosh tillar bilan asosiy fonetik tafovutlari: fonotizim va fonemalarning fonetik ishlatalishidagi tafovutlar, fonemalarning o'xshashligimining umumiyyati va xususiy qonuniyatlarini. - Malay tilining turdosh tillar bilan asosiy grammematik (morphologik va sintaktik) tafovutlari: morfologik shakllar va sintaktik tarkibotlar, ularning mayjudligi yoki yo'qligining til xususiyatiga ta'siri. - Malay tilining turdosh tillar bilan ayrim leksik tafovutlari.
<p>3. Matnlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tili o'rganilayotganing xalqning maishiy hayoti, madaniyati va urfodatları. Malayziyaning asosiy shaharları va viloyatları haqidagi ma'lumot. - Sport, teatr va kino; ko'rgazmalar, diqqatga sazovor joylarga tashrif buyurish; samolyotda safar qilish. - O'zbekiston, Malayziya hamda mintaqadagi kundalik voqealar (matbuot materiallari asosida). - Badiiy adabiyot va folklor: Malayziyadagi hozirgi zamон yozuvchilarining o'rtacha qiyinchilikdagi hikoyalari, so'zlashuv tilli uslubidagi folkloriga oid prozaik matnlari; tili Malayziya yozuvchilarining qiyin bo'imgan prozaik asarlari. - So'zlarning umumiyyatini – 4000 ta.

<p><i>Dialogik nutq</i></p> <p>Mazkur bosqich uchun tanlab olingan o'quv va kundalik hayotga oid navzularda nutqiy munosabatlarning bir qolipdag'i vaziyatlarida tuzilgan suhbatlarda ishtiroy etish. So'zlarning ma'nolarini ona tilini ishlatmay, malay tilida tushunturishga harakat qilish.</p> <p>Gapirish mahorati va ko'nikmalarini egallashuning o'rtacha ko'rsatkichi talabalar tomonidan matn mazmunini mantiqan ifodalash, dialogik nutqda - talabalarning belgilangan mavzular bo'yicha aynan suhbati olib borish, dialog orqali qo'yilgan maqsadga erishish, til me'yordariga rioya qilishdan iborat.</p> <p>Gapirish mahorati va ko'nikmalarini darajasini aniqlash uchun O'qilgan yoki eshitilgan matnni gapirib berish;</p> <p>Berilgan (o'tilgan) mavzu bo'yicha hikoya tuzish (50-70 so'z hajmida); Berilgan mavzu bo'yicha suhbati tashkil etish (3-5 ta gap).</p>
<p><i>Yozuv</i></p> <p>Malay tili yozuvini qoidalari asosida yozma mashqlarni bajarish. O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialog-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklida maxsus tuzilgan matnlarni eshitib, yozish. Yozish tezligi bir daqiqada 30ta harf. O'tilgan mavzular bo'yicha o'zining yozma fikrini yozish. O'z xatini erkin o'qish.</p> <p>Yozish mahorati va ko'nikmalarini egallashuning o'rtacha ko'rsatkichi yozilgan matning berilgan mavzuga aynan o'xshashligi hamda til me'yordariga mos kelishi bilan belgilanadi.</p> <p>2. Nazariy qism</p> <p>1) Malay tilini o'rganishga kirish</p> <p>Malay tilining hozirgi holati, uning til oilasidagi mayqeい, geografik tarqaganligi; mamlakat til vaziyatidagi o'rni, sheva va lajhalar haqida umumiy ma'lumot.</p> <p>Malay tilining rivojlanish bosqichlari, uning boshqa turdosh tillar bilan munosabati.</p> <p>2) Fonetika</p> <p>Fonetika predmeti va vazifalari. Fonema va uning variantlari haqida tushuncha. Orfoepiya haqida tushuncha.</p> <p>3) Yozuv tizimi</p> <p>Malay tilining yozuv tizimi haqida umumiy ma'lumotlar. Malay tili alfobosi. Fonema va ligatura (qo'shaloq harflarning yozuvda berilishi. Malay tilida intonatsiya (ohang)ning ahamiyati.</p>

4) Grammatika

Grammatika predmeti. Malay tilining grammatik tuzilishi haqida umumiy ma'lumotlar. Morfologiya va sintaksising o'zaro nisbati.

Ot. Ot turlari. Ottarning yasalish usullari. Son kategoriyasi. Egalik

Morfologiya

Ot turlari. Ottarning yasalish usullari. Son kategoriyasi. Jins kategoriyasi. Sifat. Sifatning ma'noguruhari. Sifat turlari. Sifat darajalari.

Son. Sanoq sonlar. Tartib sonlar. Jamlovchi sonlar. Kasr sonlar.

Numerativlar. Ularning gapda ishlatalishi.

Olmoshi. Olmoshning turlari. Kishilik olmoshlar. Ko'rsatish olmoshlar va ularning ma'nolari va shakllari. So'roq olmoshlarining ma'nolari va ishlatalishi. Belgilash-jamlash olmoshi, gunon olmoshi.

Fe'l. Mustaqi va yordamchi fe'l. Fe'l nisbatlari. Fe'l mavullari. Fe'lning funksional shakllari: Harakat nomi, sifatdosh, ravishdosh. Fe'lning yasalishi Ravish. Ravishlarning turlari va gapdagi vazifalari. Sodda, qo'shma va murakkab ravishlar.

Yordamchi so'z turkumlar. Predloglar, ko'makchilar, bog'lovchilar, modal so'zlar va hokazo.

Imbuhanlar (affikslar). Prefiks, suffiks va qo'shma imbuhanlar. O'timli va o'timsiz fe'l yasovchi imbuhanlar. Aniq, majxul va ortirma nisbat yasaydigan imbuhanlar.

Sintaksis

To'diruvchi. Vositasiz to'diruvchi. Vositali

To'idiruvchining gapdagisi vazifalari. Tugal zamonlarda vositali va vositasiz to'idiruvchining o'rni. Kesimning to'idiruvchi bilan moslashuvi yoki mostashmaslik masalalari.

Hol. Uning turlari (o'rin, sabab, hol, ravish, payt, miqdor va boshqalar) O'r-in-payt holi. Sabab va maqsad holi. Ravish holi. Holat holi. Holning gapdagi o'rni va vazifalari. Ma'noguruhari qarab hol o'riming almashishi.

Aniqlovchi. Uning ifodalanishi va moslashuvi. Aniqlovchilarning o'zbek tiliga tarjimasi xususiyatlari. Attributiv va predikativ aniqlovchi. Ularning aniqlanmish bilan moslashuvi. Valentik.

So'z birikmasi. Sodda va murakkab so'z birikmlari, ularning tarkibiy tuzulishi, yasalishi va turlari.

Sodda gap sintaksi. Gap. Gap bo'laklari. Bosh va ikkinchi darajali bo'laklari. Sodda yig'iq va yoyiq gaplar. So'roq gaplar. Gapning bosh bo'laktari: ega va kesim. Gapning uyushiq bo'laklari. Ot-kesimli gap. Fe'l kesimli gap. Gapning ikkinchi darajali bo'laklari. Aniqlovchi. To'diruvchi. Hol. Gapning mazmuniga ko'ra turlari: darak gap, so'roq, undov gaplar.

So'z yosalishi. Ot, fe'l, sifat, son, ravish va olmoshlarining yasalishi. Sodda otlanming yasalishi. Sodda sifatlarning

- mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi matnlar uchun sodda va murakkab reja tuzish, shuningdek, qisqa va mukammal konспект yoza olish;

- o'tilgan mavzu bo'yicha yozma bayon tuzish yoki o'qilgan yoki eshitilgan matnni tabli qilish, baholash, xulosalar bera olishlari lozim.

Yozuv ko'nikma va mahoratini egallaganligining ob'ektiv ko'rsatkichi:

a) o'quv ma'ruzasini konspекti qilishda: konspекtning ma'ruzaning asosiy mazmuniga mos kelishi; konspекtda ma'ruzaning asosiy mazmunining aks etganligi, bayonning mantiqiyligi, til me'yorlariga mos kelishi

b) reja tuzishda: kichik mavzularning izchil va o'zaro bog'liqligining rejada aynan aks etishi

v) yozma matnni konspекti qilishda: reja bandlari bilan konspекt bo'limlarining mos kelishi; umumiy va xususiy holatlarning namoyon etilganligi; matnni siqishtirishning turli vositalarini qo'llash; so'z va iboralarini boshqa obrazli so'zlar bilan ifodalash, ayrim so'zlarini qisqartirib yozishning grammatik va leksik uslublarini qo'llash orqali matndagi muhim xabarlarni umumlashtirish, bayonning mantiqiyligi va o'zaro bog'liqligi; til me'yorlariga mos kelishi; to'ilq konspекt yozishda birlanchi matnni *hajimga* qisqartirish va qisqa konspекt yozishda uni *½ hajimga* qisqartirish

g) shaxsiy axborotni tuzishda: mavzuga mosligi; mavzuning to'ilq ochib berilganligi; shaxsiy fikrini ifodalashda namoyon bo'ladigan maqsadga yo'naturilganligi; bayonning semantik tuzilishi, yozma muloqot shartlariga mos keluvchi leksik-grammatik vosittalardan foydalanganlik.

Yozuv ko'nikma va mahoratining shakllanganligini aniqlash uchun: o'qituvchi tomonidan mutaxassislik yoki umumgumumanitar mavzularda o'qilgan ma'ruzalarni yozish; ma'ruba matn tarkibida 3% notanish so'zlarining mayjud bo'lishi, matn hajmi 2-3 bet, eshitirish tezligi bir daqiqada 50 ta so'z, eshitirish darajasi bir marotaba.

Sodda va murakkab reja tuzish; mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi bosma matning qisqa va to'ilq konspекti; matn tarkibida 5%gacha notanish so'zlar bo'lishi; mutaxassislik bo'yicha matn hajmi 2-3 bet, ijtimoiy-siyosiy matn hajmi 3-4 bet. Berilgan mavzu bo'yicha bayon (insho) yozish **2-3 bet**.

2. Nazariy qism

- Malay tili grammatiskasining barcha bo'iimlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.
- So'zlashuv tili bilan adabiy til o'tasidagi morfologik tafovutlarni tizimga keltirish.
- Malay tili so'zlashuv uslubining sintaktik xususiyatlari: iboralar, sodda va qo'shma gaplarning tuzilish xususiyatlari.
- Malay tili leksikasini stilistik differensiallash: xolis, kitobiy, og'zaki va

ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
Shuningdek, o'qish yoki eshitish uchun tayorlangan matnni mazmuni gapirib berishi; mazkur matnni tahlil qilishi, baho berishi, xulosalar chiqarishi va o'z mulohazalarini bayon eta olishi kerak.

Monologik nutq ko'nikma va mahoratini qoniqarli egallaganlik darjasи:

- mutaxassislikka oid matn yoki publisistik uslubdagi matnni ifoda etishda:* talabaning nutqiy bayonining matn mazmuniiga mos kelishi; matning asosiy mazmumini to'liq bayon etishi; bayonning mantiqiyligi va o'zaro bog'iqlig'i; til me'yorlariga mos kelishi; nutq tezlig'i;
- badiiy matnlarni talqin etishda:* matn g'oyasini ta'riflash, matn qahramonlari, hodisalarai va g'oyasiga o'z munosabatini bildirish; bayonning mantiqiyligi, til tizimi va me'yorlariga mosligi; nutq tezlig'i;
- matn bo'yicha o'z axborotini tayordashi:* mavzuni to'liq bayon etish; axborishda o'zinинг shaxsiy fikri orqali maqsadga yo'naltira olishi; axborotning mantiqiy tuzilganligi, til materiallardan erkin foydalansh va uni aynan ishlata olishi; til me'yorlariga mos kelishi, nutq tezligi.

Dialogik nutq.
Maishiy hayot, mamlakatshunoslik, ijtimoiy-siyosiy va ilmiy mavzularida dialogning turli shakllaridan foydalariib, ishtirok eta olish (dialog savol-javob; dialog-fikr; taassurot almashish; dialog-suhbat):

- maishiy hayot, ijtimoiy-siyosiy xarakterdagи berilgan mavzu bo'yicha malay tilida multkammal suhabat olib borish;
- til sohiblari bilan oddiy mavzularda suhabat olib borish.

Dialogik nutq ko'nikmlari va mahoratini qoniqarli egallaganligining ob'ektiv ko'rsatkichi:

- talaba nutq muomalasining berilgan vaziyatga mos kelishi;
- dialog maqsadiga erishish, dialog turiga qarab, dialog olib borishning
- turli uslublaridan foydalana olishi;
- ahamiyatga ega bo'lmagan tilga xos kommunikativ xatolarning yo'qligi, nutq tezligi.

Talabalarning ushbu ta'llim bosqichidagi nutq tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Gapirish ko'nikmlari va mahorati shakllanganlik darajasini aniqlash uchun o'qilgan matnni asosiy g'oyasini ajratib, uni isbotlab, qisqacha gapirib berish; matnda ko'tarilgan muammolar hamda yil davomida o'tilgan mavzular bo'yicha dialog-monolog tarzida bayon etish (bayon hajmi **300-400 ta so'z**).

Yozuv.
Tabalalar:

- mutaxassislik yoki umungumanitar sikkagi fanlar bo'yicha o'quv ma'rurasini eshitib, yoza olish (konsept qilish);

yasalishi. Murakkab sifatlarning yasalishi. Sodda va murakkab sonlarning yasalishi. Sodda va murakkab ravishlarning yasalishi. Murakkab fe'larning yasalishi.

Son. Sanoq sonlar va sanalmish o'tasidagi sintaktik munosabat.

Tartib sonlar va sanalmish o'tasidagi sintaktik munosabat.

Qo'shma gap sintaksisi. Bog'langan qo'shma gap. Ergashgan qo'shma gap. Qo'shma gaplar. Teng bog'langan qo'shma gap. Ergashgan qo'shma gap. "ke" bog'lovchili ergash gapli qo'shma gaplar. Ega ergash gapli qo'shma gap. To'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap. Kesim ergash gapli qo'shma gap. Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap. Hol ergash gapli qo'shma gap. Shart ergash gapli qo'shma gap. To'siqsiz ergash gapli qo'shma gap. O'xshatish ergash gapli qo'shma gap. Sabab ergash gapli qo'shma gap. Natija ergash gapli qo'shma gap.

5. Leksika

Malay tilining lug'at boyligi. Tub va o'zlashma so'zlar. Sinonim, omonim va Antonim haqidha tushuncha. So'z yasalishi. Faol so'z yasovchi qo'shimchalar.

6. Stilistika

Malay tili stilistikasi haqidha umumiyyat ma'lumot. Fonetika, grammatika va leksikada adabiy va so'zlashuv tili o'tasidagi farqliklar. Hurmat ma'nosida ishlataladigan iboralar.

7. Matnlar

Kundalik hayotga oid mavzular: o'qish, uy, oila, ish kuni, shahar, dam olish, ob-havo, tarjimai hol, mehnmoni kutib olish, telefon orqali suhbat. *Mamlakaishunostsilika oid mavzular:* Malayziya va uning diqqatga sazovor joylari haqidha umumiyyat ma'lumotlar. So'zlarning umumiyyat soni – 1500 ta.

Ikkinchchi bosqich

- 1. Nutq faoliyatini asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:**
Ikkinchchi bosqich malay tili grammatisasi, leksikasi va stilistikasi bilan chuqurroq tanishish, birinchchi bosqichda olingan bilmlarni mustahkamlashdan iborat, jumladan:
 - Malay tilidan ona tiliga va ora tilidan malay tiliga izchil tarjima qilish;
 - Malay tilidan ona tiliga yozma tarjima qilish;
 - Uncha murakkab bo'lmagan ijtimoiy-siyosiy mazmundagi matnlarni lug'at yordamida ona tilidan malay tiliga yozma tarjima qilish.

O'qish.

Ovoz chiqarmay o'qib, matn mazmunini tushunish, uning komponentlari o'tasidagi bog'liqlikni anglash. Ikkinchchi bosqich yakunida talabalar malay tilidagi tub va o'zlashma

anglab etishga qarab belgilanadi (1 betdan 3-4 betgacha).

❷ Tinglash.

- Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildirilgan og'zaki mulohazalarning umumiy ma'nosini hamda ular tarkibidagi iboralarning o'zaro bog'iqlik holatlarini eshitib tushunish; uncha qiyin bo'imagan malay tilining adabiy shaklidagi matnlarni tushunish.
- Malay tilida uncha murakkab bo'imagan ijtimoiy-siyosiy va badiiy matnlarni mustaqil o'qiy olish.

Matnlar tuzilishi:

- Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda maxsus tuzilgan syujetli va tavsify matnlari;
- Soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi);
- Nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarni inobatga olib umumkasbiy fanlar bo'yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlari; matnlar 20% notanish til birliklarini qamrab olgan bo'lishi kerak. Ushbu holatda: ularning ma'nolarini ma'lum bir tayanch tushunchalar orqali (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasidan kelib chiqib va h.z.) chiqarish;
- birinchchi o'qishda ularning ma'nolariga ahamiyat bermaslik;
- ularning ma'nolarini lug'at orqali aniqlash vazifalari amalga oshiriladi. O'qish mahorati va ko'nikkalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunish, tovushlarni to'g'ri taflif etish, matuning mantiqiy tuzilmasini aniqlash darajasidan iborat. O'qish tezligi bir daqiqada 80-90 ta so'z.
- 300-400 so'zdan iborat matnni o'qish taklif etiladi. Matn bilan ishlashga matnni o'qish, uni gapirib berish, savollarga javob berish keradi. Matn bilan ishlash vaqtiga matn mazmunini tushunish uchun zatur bo'igan notanish so'zlarini lug'atdan topish vaqtini ham kiradi.

❸ Tinglash:

- Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildirilgan og'zaki mulohazalarning umumiy ma'nosini hamda ular tarkibidagi iboralarning o'zaro bog'iqlik holatlarini eshitib tushunish talab etiladi.

Eshittiriladigan matnlar xususiyati:

1. Mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy karakterdagi tavsify ifodaning elementlarini qamrab olgan tushuntirish ustubidagi matn-monolog elementlarini qamrab olgan tushuntirish ustubidagi matn-xabarlar
2. Mamlakatshunoslikka oid soddalashtirilgan matn-xabarlar
3. O'quv badiiy matnlari
4. Radio-matnlari

Matnlar 5% notanish til vositalarini qamrab olgan bo'lishi, bir tomonidan, ular matnning umumiy mazmuni tushunishga xalaqit bermasligi, ikkinchi tomonidan, ularning mazmuni tayanch so'z va iboralar orqali bilib olish imkonini yaratishi kerak.

Matning xususiyati va uni tushunish uchun qo'yilayotgan talabga ko'ra tinglanayotgan matnning tezligi bir daqiqada 60-80 ta so'z bo'lishi mumkin. Matn bir martoba eshitiriladi.

Tinglash bosqichini qoniqrali egallaganlik darajasi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunganligi bilan belgilanadi.

Tinglash bosqichni ko'nikkalarini va mahoratini egallaganlik darajasi: Mutaxassislikka oid yoki umumgumanitar fanlar bo'yicha dars ma'russi tayyorlash (hajimi – 2-3 bet);

Radio yoki fono yozuv orqali eshitiriladigan matn (hajimi – 0,5 - 1 bet).

Ma'ruzachi tomonidan dars ma'rurasining umumiy mazmuni bo'yicha qilinadigan savol-javoblar yoki yozilgan konsept orqali matnni tushunganlik darajasi aniqlanadi.

Gapirish.

Monologik mutq.

- Uchinchchi bosqich yakunida talaba, malay so'zlashuv tilning adabiy tildan grammatic va leksik farqli tomonlari, belgilangan vaziyatda zarur nutq usubini qo'llash ko'nikkasiga ega bo'lishi, shuningdek, mazkur tilning qardosh tillaridan farqli tomonlari haqida tasavvurga ega bo'lgan holda: qilishi;
- O'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki tarjima qilishi;
 - OAV matnlarini lug'at yordamida ona tilidan malay tiliga yoki malay tilidan ona tiliga tarjima qilishi;
 - Malay tilida o'qigan yoki eshtiigan matnni ona tilida yozma va og'zaki bayon qilishi;
 - Ona tilida o'qigan matnni malay tilida og'zaki bayon etish

<p>Uchinchli bosqich</p> <p>1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash uchun talablar</p> <p>Til o‘rganishning uchinchli bosqichida qo‘yilladigan maqsad grammatika, leksika va, ayniqsa, malay tili stilistikasi hisoblanadi. Shuningdek, ushbu bosqichda malay tili boshqa tillar bilan qiyoslanib, uning o‘ziga xos xususiyatlari aniqlanadi.</p> <p>O‘qish.</p> <p>Ovoz chiqqarmay o‘qish orqali matnning umumiy mazmuni (“tanishuv o‘qish” yoki “umumiy mazmuni qamrab oluvchi o‘qish” elementlari) yoki uning ayrim bo‘laklari, ayrim holat va vaziyatlar hamda ular orasidagi munosabatlarni (“o‘rganib o‘qish” elementlari) tushuna olishi; zamona viy yozuvchilarning badiy asarlarni; uncha katta bo‘imagan adabiy matnlarni malay tilida o‘qish va taxminan mazmunitini tushunish.</p> <p>Matnlar xususiyati:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mamlakatshunoslik mavzusiga oid tavsiy va hikoya uslubidagi soddalashtirilan matnlar. O‘quv badiiy matnlar (soddalashtirish darajasi: o‘rtacha). Mutaxassislikka oid hamda ijtimoiy siyosiy xarakterdagi soddalashtirilan va maxsus tanlab olinib, soddalashtirilmagan matnlar (ilmiy ommabop, umumkasbiy va ixtisoslik fanlari bo‘yicha ilmiy matnlar). Matnlarda 10%gacha notanish til biriklari bo‘ladi. Ushbu holatda ularning ma’nolarini tayanch so‘z va iboralar (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasi) orqali aniqlash - matn o‘qiyotganda ularning ma’nosiga ahamiyat bermaslik - ma’nolarini lug‘at yordamida aniqlamay, o‘qilayotgan matn mazmuniti tushunmaslik vaziyatlari yuzaga keladi <p>O‘qish ko‘nikmalariga qoniqarli ega bo‘lganlikning ko‘rsatkichi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Main mazmunitini to‘liq, aniq va chuqur tushunish; matnning tashkiliy mazmuni tuzilishini aynan tushunganligi; o‘qish tezligi. “O‘rganib o‘qish” bosqichida matn o‘qish tezligi bir daqiqada 50-60 ta so‘z. Tanishib o‘qish uchun matn o‘qish tezligini aniqlashta, notanish so‘zlarini lug‘atdan qidirib topish vaqtin ham kiradi (1 ta so‘zga 1 daqiqqa hisobidan). O‘qish mahorati va ko‘nikmalar shakllanganligini aniqlash uchun mutaxassislikka oid, ijtimoiy siyosiy xarakterdagi, shu jumladan, gazeta materiallari, badiy matnlar, mammakatshunoslikka oid matnlar taviysi etiladi. Matn hajmi va o‘qish muddati matn xususiyati, uni chuqur 	<ul style="list-style-type: none"> Matnlar 5%gacha notanish til biriklari qamrab olgan bo‘lishi kerak, ularning ma’nolarini ma’lum bir tayanch tushunchalar orqali chiqarish yoki ularning ma’nolariga ahamiyat bermaslik (matnning asosiy mazmunitini ayтиб berishga xalaqit bermasa) mumkin bo‘ladi. Eshitilayotgan nutqning tezligi matn xususiyatidan kelib chiqib bir daqiqada 50-60 so‘zdan iborat bo‘lishi kerak. Bu bosqichda matnni ikki marta eshitishga ruxsat beriladi. <p>Tinglash mahorati va ko‘nikmalarini egallashning o‘rtacha ko‘rsatkichi matnni to‘liq, aniq va chuqur tushunishdan iborat.</p> <p>Tinglash ko‘nikmalarining shakllanganlik darajasini aniqlash uchun:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bevosita mulqot orqali beriladigan matn (hajmi 1-1,5 bet); Radio yoki fonyozuv orqali eshitiladigan matn (hajmi 0,5 bet) tanlandadi. Talabalarning audiomatnlar mazmunini tushunganligi matnni gapirib berish, savol-javob qilish orqali aniqlanadi. <p>Gapirish:</p> <p><i>Monologik nutq:</i></p> <p>O‘qish va tinglash uchun maxsus tanlangan matnlarni o‘qib yoki eshitib, uning mazmuni va asosiy g‘oyalarini ona tili va so‘ngra malay tilida so‘zlab berish kerak.</p> <p>Talaba o‘tilgan mavzular bo‘yicha o‘z mulohazalarini mustaqil bayon eta olishi; kundadik hayot hamda ijtimoiy-siyosiy mavzularda qisqa axborotlar tayyorlashi; matn stilistikasini aniq bilishi, o‘tilgan mavzular doirasida tilning adabiy hamda og‘zaki shakllarida fikrlar bildira olishi kerak.</p> <p>Monologik nutq ko‘nikmlari va mahoratiga ega ekanligining ob‘ektiv ko‘rsatkichi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>matn mazmunini gapirib berishda:</i> matn mazmuniiga mosligi, uning mazmuniti to‘liq aytilib berish yoki berilgan savollarga matndagi turg‘un birliklarni qo‘llagan holda javob berish; matn g‘oyasini aynan shakllantirib berish; manтиqiy bayon etish; til me’yorlariga mos kelish, nutq tezligi. <i>mavzu bo‘yicha shaxsiy axborotini tayyorlashda:</i> axborotning mavzugi mosligi; mavzuni to‘liq yoritib berishi; mulohazalarining biron bir maqsadga yo‘naltiliganligi; axborotning manтиqiy tarkibi, til vositalaridan erkin foydalanish darajasi va undan aynan foydalish; til me’yorlariga mos kelishi, nutq tezligi. <p><i>Dialogik nutq:</i></p> <p>Dialogning turli variantlaridan (surishtiriladigan dialog, fikr yoki taassurotlar bilan almashtish bo‘yicha dialog, dialog-suhbat) foydalangan holda o‘quv va kundalik hayot mavzulariga oid suhbattarda ishtirot etish.</p> <p>Dialogik nutq ko‘nikmalarini qoniqarli egallaganlik darajasi: talabaning nutqi berilgan mavzuga mos bo‘lishi, dialogdan</p>
--	--

qo'yilgan maqsadga erishibiliishi, dialogda mantiqiy bog'siqlik mazjudligi,

subbatdoshini tushunish darajasi, muloqotda ahamiyatga ega bo'lmagan til

xususiyatlariga xos xatoliklarga yo'i qo'yilishi, nutq tezligi.

Talabalarning ushbu bosqichdagi nutqiy tezligi bir daqiqa da **40-45**

so'zdan iborat.

Gapirishning ko'nikma va mahorati shakllanganligini aniqlash darajasi: o'qilgan yoki eshitilgan matni gapirib berish; savollarga javob berisida matning umumiy mazmunidan kelib chiqib, uning ayrim bo'laklarining asosiy mazmunini aytib berish; yil davomida o'tilgan mavzular yordamida o'zining axborotini taylorlash (axborot hajmi: 200-300 ta so'z).

2) Yozuv

O'qish yoki eshitish uchun mo'jallangan matni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda yozma reja yoki konsept tuzish.

O'qish yoki eshitish uchun mo'jallangan matni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda uni yozma bayon etish.

Tanish mavzu bo'yicha etarli darajada ko'nikma va mahorat shakllanganligini aniqlash belgisi:

Reja (konsept) tuzishda: reja bandlarining matn mazmuniga mosligi; matnning xususiyatidan kelib chiqqan holda yozma reja yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda uni yozma bayon etish.

Yozuv bo'yicha etarli darajada ko'nikma va mahorat shakllanganligini aniqlash belgisi:

Matni bayon etishda: bayonning matn mazmuniga mosligi; matnning asosiy mazmunini to'liq bayon etish; ushbu bosqichda o'rganiigan til ko'nikmalardidan mustaqil foydalanish; til tizimi va me'yorlariga riyoq qilish;

Tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish: talaba mulohazalarining mazvuga mosligi; mazvuning to'liq yoritilishi; mulohazalarda aniq mantiqiy tizimning mavjudligi; til materiallardan erkin foydalanish darajasi; hikoya keltirilgan til vositalarining til me'yorlariga mos kelishi.

Yozuv ko'nikma va mahoratiga erishganlik darajasi matn bo'yicha reja (konsept) tuzish, matn yoddan yozib berish, tanish mavzu bo'yicha hikoya turish orqali aniqlanadi.

2. Nazariy qism

1) Fonetika va yozuv

Tub va o'zlashma so'z hamda iboralarining yozilishi, ularning talaffuzi xususiyatlari. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarining fonetik xususiyatlari, talaffuzining malay tiliga moslashganligi.

2) Grammatika

Boshqa tillardan o'zlashgan so'z va iboralarining grammatik xususiyatlari, ularning malay tili qoidalariga moslashganlik darajasi. Kam qo'llaniladigan hamda iste'moldan chiqqan fe'l shakllari. Fe'llarning ortirma nisbati. Sifatdosh va ravishdoshlar. Ona tilidagi

sifatdoshli va ravishdoshli birligmalarining malay tiliga tarjimasi.

Yordamchi so'z turkumlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

Qo'shma gap turlari. Bog'hangan va ergashgan qo'shma gaplar haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

Gapning aktual bo'linishi.

3) Leksika i frazeologiya

Malay tili leksikasi etimologiyasi. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlar xususiyatlari.

Tub so'zlarining yasalishi: affiksatsiya, yarim affiksatsiya, so'zlarning o'zaro qo'shilishi, transpozitsiya.

Nisbiy sifatlar, kasb hunar nomlari, zamон va makon otlari, mavhumi va kichraytirish otlari, fe'tidan yasalgan ot va sifatlar, ortirma fe'llar va ravishlarning so'z yasovchi qo'shimchalar orqali yasalish yo'llari.

• Ot, sifat, ravish, fe'llarning old qo'shimchalar yordamida yasalishi.

• Ot, sifat, fe'l negizlarining o'zaro qo'shilishi orqali yasalgan so'zlar.

Juft so'zlar. So'zlarining takrorlanishi.

• Yasama fe'llarning ot kategoriyasiga o'tishi.

• Ona tilidagi ot, sifat, ravishlarning malay tiliga tarjimasi

xususiyatlari.

• Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarining grammatic xususiyatlari.

• Malay tilida ism va familiyalarning berilishi.

Diniy iboralar.

Hikoyaning bosqlanishi va nihoyasida ishlataladigan turg'un

tarkibotlar.

4) Stilistika

Adabiy tildegi ayrim tovushlar talaffuzining og'zaki nutqda farqlanishi: umumiy va xususiy qoidalar; ba'zi so'zlarining og'zaki nutqda talaffuz qilinishi xususiyatlari.

So'zlashuv tilidagi grammatik uslublarning adabiy tildan farqlanishi. Ot, sifat, fe'llarning stilistik maqbul shakllarini tanlash; so'zlashuv til sintaksisining ayrim xususiyatlari.

• So'zlarining stilistik tabaqalanishi; stilistik sinonimlar, barcha tanish leksikaning stilistik xarakteristikasi.

5) Matnlar

Mamlakatshunoslik va ijtimoiy siyosiy mavzular: tabiiy geografiya, aholi, ma'muriy bo'llinmalari; Malayziyaning tabiiy boyliklari va iqitsodiyoti; Malayziyaning qisqacha tarixi; O'zbekiston va Malayziyada ro'y berayotgan kundalik voqe'a-hodisalar.

Kundalik hayotga oid mavzular: kiyim-kechak, bozor va xarid; transport, tibbiy xizmat.

Badiiy adabiyot va folklor: Malay tili yozuvchilarining kichik hajmdagi hikoyalari, ertak va masallar.

So'zlarining umumiy hajmi: 3000 ta.